

ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

В умовах незалежної України правова політика є сучасним важливим компонентом процесів демократичної трансформації суспільних відносин узагалі та формування і функціонування ефективної правової системи суспільства зокрема. Від правового хаосу політика страждає не менше, ніж право від свавільної політики. Будь-яка розумна політика має бути правовою – у тому сенсі, що призначена відповідати законам, юридичним нормам, незмінно перебувати у правовому полі, відповідати ідеям прав людини [1].

Правова політика, як і будь-який суспільний процес, повинна мати певний якісний вимір та включати в себе такі складові: а) мета (те, заради чого здійснюється ця політика); б) економічність (те, якими засобами здійснюється ця політика); в) стабільність (те, наскільки дана політика буде тривалою та планомірною у часі); г) ефективність (те, наскільки мета і витрачені засоби на здійснення даної політики відповідають отриманим результатам). На превеликий жаль, сьогодні практично жодна із цих складових правової політики належним чином не здійснюється та не контролюється [2].

Так, дотепер чітко не визначено мету правової політики і її фундаментальні засади та систему цінностей і пріоритетів. Навпаки, інколи завоювання провідних науковців у сфері законотворчої діяльності зводяться нанівець з огляду на певні непродумані та хаотичні кроки, що подекуди вчиняються законотворцем. Адже зрозуміло, що нормальна правова політика не може здійснюватися без цілеспрямованої та планомірної законопроектної діяльності [2].

Правова політика – складний соціальний феномен, який є засобом акумуляції та вираження різних соціальних інтересів, потреб, прагнень, тісно пов'язаних з усіма іншими різновидами політики, і тяжіє до охоплення всього розмаїття громадянських стосунків [1].

Вплив політики на правову систему держави суттєво посилюється в періоди реформування суспільства: демократизація та гуманізація суспільних відносин активно впливає на формування політичної свідомості та політичної культури населення як елементів політичної системи, що обумовлюють ефективність правової системи [3].

Нині Україна та її правова система переживають період комплексних реформ, зумовлених потребою у виробленні нових підходів до розвитку права й законодавства, а також формування соціально-правової, гуманної за сутністю держави та її інститутів. Сучасні реалії вимагають якісно нового оформлення правової системи, оскільки її нинішній стан не сприяє зростанню соціальної захищеності й безпеки громадян [4].

Правова система – це складне багаторівневе явище, яке має ієрархічну структуру. Вітчизняна правова система в загальному розумінні складається із певних макрорівнів, які умовно можна найменувати: математика права (загальні поняття, формули та конструкції), філософія права (сукупність можливих варіантів розвитку правової системи) та політика права (конкретний

цілеспрямований напрям розвитку конкретної правової системи в конкретних умовах). І якщо питання математики та філософії права є об'єктом наукових досліджень, то питання політики права в Україні не виправдано залишається поза увагою [2].

Отже, для ефективного розвитку правової політики України в умовах реформування правової системи, необхідне відродження поваги до права, принципів верховенства права та законності, а також підвищення авторитету закону [5, с. 44].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Політологія. Навчальний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12560607/politologiya/pravova_politika.
2. Стефанчук Р. О. Чи існує правова політика в Україні? / Р. О. Стефанчук / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/ruslan_stefanchuk/293460_chi_isnuie_pravova_politika_ukraini.html.
3. Недюха М.П. Правова політика України: новітні виміри. / М.П. Недюха / [Електронний ресурс] – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/.../cgiirbis_64.exe.
4. Подорожна Т. Правова реформа як форма проведення модернізації правової системи України. / Т. Подорожна / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4284/>.
5. Оніщенко Н. Відродження поваги до права в контексті розвитку правової свідомості та правової усвідомленості / Н. Оніщенко [Onishchenko N. Renewal of respect for the law in the context of legal consciousness' and legal awareness' development] // Віче. – 2014. – № 9. – С. 44–45.

Вівчаренко О. А.

д.ю.н., заслужений юрист України,
заступник директора, Юридичний Інститут ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ВИМОГИ (СТАНДАРТИ) ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Україна визнана на конституційному рівні суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, в якій впроваджується принцип верховенства права (статті 1, 8 Конституції України).

Так, ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV на розвиток ст. 9 Конституції України закріплює, що чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору. Водночас, згідно з ч. 2 ст. 9 Конституції України, укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.